

שילוח הקן פרק שנים עשר חולין

א ומניי פ"ג מהל' ערכין
 לין ג' [ג']
 יב ב ג ד ה מניי פ"ג
 מהל' שמיטה הל' ז
 סגם לאוין קב טושי"ע י"ד
 ס' י"ג ט"ז סוף ג'
 יג ו מניי ט"ז הלכה ט
 טושי"ע ט"ז סוף פ'
 יד ז ח מניי ט"ז הל' ז
 טושי"ע ט"ז סוף ג' :

א) ז"מ קב. [לקמן
 קמח: וספתח פ"י ה"ב],
 ב) [לעיל קל"ג: א] ז"ל
 אמר להו' [ד] [מגילה י:י].
 ג) ז"ל בלשון וז"ע עבד
 ערוך ערך כו ו' וכן אמר
 ב"ש"י פירושיו נג: ד"ה מני
 כרין, ו) [מ"ז לח: ט"ש],
 ז) ז"ל וכן [אח], ח) ז"ל
 יו"י יעב"ז, ט) [כעין].
 יא) [רש"י], יב) [ע"י ערוך ערך
 מל ח' מה שפי' בשם ר'
 ממגלל], ס) [שי"ך לעיל קל"ג:
 במשה], ט) [מ"ז ב"ד סי'
 פ"ב סק"י תב"ז ל"ל בלון
 א"ן דף כד. אמנם בה"כ
 מקיים דלמא' לפניו לעיל
 סב. ו"ע"ש בחריכות],

ג'יוון הש"ס
 גב' דרך נשיא איקרי. כעין
 זה לעיל דף פח ע"ב ולקמן
 דף קמ ע"א ברכות דף לה
 ע"ב עירובין דף ז ע"ב
 יומא דף י' ע"א ז"מ דף פו
 ע"ב מנחות דף לו ע"א:

הגהות הב"ח
 א) גב' ויוני
 עליה וצפרים שקנו
 בטפוחים: ב) רש"י ד"ה
 כפמי מנא' וכו' ההיא
 איתתא דלמא':

הע"י רש"י
 בויל"ש [בויל"ש].
 כרמי שמשוך כקני יוני:

מוכס רש"י
 יוני שובך. שנתקנס
 מונומין כשנה וקנין
 שובך ואין אלו
 יוני הרדיסאות הגדלים
 כמים [ב"ב עב]. הייב
 בשילוח. אכן סוף רובל
 על הפ"ס דקרינא כן כי
 יקרא פרט למומן, ללא
 מומון נכחו [טו]. שקנו
 בפרדס. שמרדו ולא מן
 הכות ואין חזרות לבית
 ועשו מדבריות ופרדס לאו
 מומון הוא, שכולם הם
 לבנות, אבל אם צינת קנו
 פטור [ג'ע"ל קל"ח].

שיטה מקובצת
 א) דא"ר דלא אמר עלי
 מיידי דכתיב את הערוב:

שכסוי הדם נוהג בו. תימה אמאי לא תני שכסוי הדם נוהג
 בזכרים ונקבות ושלוח הקן אינו נוהג אלא בנקבות:
בדרך כדבר יהודה בו. וא"ת אמאי איצטריך ריבויא לקן
 שזים דאי משום דכתיב על הארץ א"כ לא ליכמוז

דצדק ולשתוק מעל הארץ ומיחו על
 הארץ איצטריך למעוטי נשר בשמים
 אבל קשה דא"כ מאי פריך בסמוך
 מנא קן בשמים הכי נמי דמחייב ומאי
 קושיא הא כתיב על הארץ ומראה
 דפריך דקן בשמים מחייב מדכרך ומעל
 הארץ נמעט שזים צמה ראיית:
תא שמע הבניית כל צפור
 כנף וגו'. וא"ת והא
 כתיב (תהלים יא) איך תאמרו לנפשי
 נודי הרכס לפור י"ל דפשיטא דדוד
 לעוף טהור היה מדמה עצמו וכן
 (שם קט) כלפור נמלטה מפח
 יוקאים (ישעיה לא) כלפריס עפות
 וא"ת והא כתיב (תהלים פד) גם לפור
 מנאסה בית דלירי נמי צטמא דלטו
 טהור מנא טמא לא מנא ומיחו
 אפשר דמיידי צטמא דמנוכח סיפא
 קרא לכתוב ודורו קן לה ולפור
 דכור היא טהורה כמנוכח ואלו
 טריפות (לעיל דף סג). והא דכתיב
 (תהלים קד) אשר שם פריס יקנו
 חסידה וגו' אפשר דכלל חסידה הם
 כל הטמאים ופריס היינו טהורה:
 טריפות

יכול אף. ערכין משהפרישן יפטר: **הלמוד לומר ונתן את הערוב**
קדש. אין ערכין קדושין עד שעת נתינה וקרא הכי מדריש והשז
 לו הכהן למקדיש את שדה מקנה את מסכת הערוב ושזקיה והאי
 את הערוב קאי אערכין דאלו צפדין הקדש כתיב לעיל מיניה

והיה לו בלא שום נתינה: ה"ג לפי
שנאמר שלא השנה. ז' פעמים שומע
 אני לחזור אחר המנוה הואת עד
 שתצא לידו: ס"י כי יקרא צמאורע.
 הכתוב מדבר לכשיקרא: קן מ"מ.
 אפילו באפרוח אחד או צביה אחת
 כדתנן צמתימין: **לפור טהורה ולא**
טמאה. לקמן מפרש לה ר' יתחק עוף
 משמע צין בטמא צין בטמא אבל לפור
 לא אשכחן צטמאים אלא בטהורים:
 לפיכך משמע צרה"י כגון צפרדס
 וצבדה שדניה משמרתם ללא קניא
 ליה חזרו ללאו מומון הוא: צדכך.
 להביא צרה"ר: שאין קנו צידך. אין
 קן מומון לך ואין קניו לך: יוני
 שובך. ויוני מדבריות שקנו בשובך
 ובשלהי פרקין פריך הא כיון דמלכו
 קונה לו הביאים מומון הוא:
טפוחים. שנתמין צנין קדוות קטנות
 צחומה וקורין צויל"ש: וצבירות.
 דירות ומגדל עיר: שקנו וצפרדס.
 שמרדו דהשתא אין קנו צידך: ועוד
לפניך למה לי. משום רה"י דפרדס
 הואיל וסופנו לרבות את הכל: אלא
 לפניך. מייבצי ליה למייב את שהיו
 כזר שלו ומרדו: צדכך. נמי מייבצי
 ליה לכדכר יודה: קן ציס.
 ששטף הים את האילין והיה קני
 בראשו חייב לשלח דים נמי איקרי
 דרך: קן בשמים. עוף נושא קן
 באויר: דרך ספתא לא איקרי. אבל
 ים איקרי דרך ספתא הנותן ציס
 דרך: ואדמה על ראשו. אע"פ שהיה
 בראשו לא אצדה את שמה ש"מ אדם
 גופיה אדמה הוא מללא אצדה את
 שמה ללא קרייה עפר והשתא נמי
 על הארץ קרינא ציה: ועוד זה
 שאלו ממנו מנין למשה רמז קודם
 שצא שסופו לצא: **צגסם הוא.**
 צגסם צגינמריא כמו משה וכתיב
 שם והיו ימיו מאה ועשרים שנה
 וכך היו ימי חיי משה כלומר עתיד
 לצא צגסם משה מן הגולדים וכן
 ימיו: מנין. לגמשה המן: המן
 העץ. יתלה על העץ: **למעשה אספר.**
 הסתר אסתיר צימי אסתיר יהיה
 הסתר פנים ומלואוהו לרות רבות
 ורעות: מנין. לגדולת מרדכי: מר
 דדור. וקניי אגשי כנסת גדולה: חד
 סני הדרסיאות וחד סני הדרסיאות:
 הורדוס. התחיל להתעסק בגדולין:
 לדידי חזיון לי. הכך שנשארנו מצני

למה לי מבי יקרא נפקא כי יקרא פרט למומון ועוד לפניך למה לי אלא
 לפניך לאתויי שהיו לפניך ומרדו בדרך כדבר יהודה אמר רב דאמר רב
 יהודה אמר רב ימצא קן בים חייב בשילוח שנאמר כה אמר ה' הנותן בים
 דרך וגו' אלא מעתה מצא קן בשמים דכתיב דרך נשר בשמים הכי נמי
 דמייחייב בשילוח הקן דרך נשר איקרי דרך סתמא לא איקרי אמרי ליה
 פפונאי לרב מתנה מצא קן בראשו של אדם מהו א"ת אמר ויבא ראשו
 משה מן התורה מנין בשגם הוא בשר המן מן התורה מנין המן העץ
 אסתור מן התורה מנין ואנכי אסתיר מרדכי מן התורה מנין דכתיב
 מר דרור ומתרגמינן מירא דכיא: ואיזהו שאינו מומון וכו': ר' חייא ור'
 שמעון חד תני הדרסיאות וחד תני הדרסיאות מאן דתני הדרסיאות על שם
 הורדוס ומאן דתני הדרסיאות על שם מקומן אמר רב כהנא לדידי חזיון
 וקיימן שיתסר דרי בפתמי מילא והוה קרא קירי קירי הוה חד מינייהו דלא
 הוה קירי קירי אמרה לה חברתה סומא אמרי קירי אמרה סומא
 אמרי קירי בידי אתויה ושחטוה א"ר אשי אמר לי [ר'] חנינא מילין מילין
 ס"ד אלא אימא במילין: עוף טמא פטור מלשלה: מנה"מ א"ר יצחק דאמר
 קרא כי יקרא קן צפור לפניך עוף משמע לן בין טהור בין טמא צפור
 טהור אשכחן דאיקרי צפור טמא לא אשכחן דאיקרי צפור תא שמע
 תבנית כל צפור כנף מאי לאו צפור בין טהור בין טמא כנף הגבים לא
 צפור טהור כנף טמא וחגבים ת"ש החיה וכל בהמה רמש וצפור כנף מאי
 לאו צפור בין טהור בין טמא וכנף חגבים לא צפור טהור כנף טמא וחגבים
 תא שמע כל צפור כל כנף מאי לאו כדמקשינן לא כדמשנינן תא שמע
 ואתה בן אדם אמור לצפור כל כנף מאי לאו כדאקשינן לא כדשנינן ת"ש
 ובענבורי

צנייהם של יוני הורדוס: וקיימא שיש סרי דרי. ט"ו שורות: צפתי מילא. כל שורה ארכה צרחז מיל ואמנן קירי קירי אדוני אדוני. קירי
 הוא לשון אדון צירי הוא עבד כדלמך בעירובין (דף עג.) גבי צני גליל שאין מדקדקים בלשונם (ההוא דלמאי לקמיה דרבי ינאי)
 [דעיינא] דבעא למימר מרי קירי טבלא הוית לי ונגזבה ממני ואמרה מרי צירי טבלא הוית לי ונגזבו מין: סומא. שוטה בלא רשות: אימא קירי.
 כמו שאנו אומרים: אמרה לה. אינה לחצרתה: סומא ואימא קירי צירי. לזאתו שאת קורא אדון עבד הוא על שהיה הוא עבד: אסתיה. עבדים
 שנשארנו מעבדי הורדוס ושחטוה: אמר לי ר' חנינא מילין. דברי רוח הן שלא דברו מעולם: מילין ס"ד. והאמר רב כהנא לדידי חוי לי
 והרי רב כהנא מעיד על הדבר ואי לא דקושטא הוא לא הוה אמר: אלא צמילין. על ידי שפנים מלומדות לדבר ארון עופותי: עוף משמע
 צין טמא וכו'. אי הוה כתיב עוף הוה משמע צין טמא צין טהור דכתיב (דברים יד) כל עוף טהור תאכלו וכתיב [שם] כל שרץ העוף טמא הוא לכם
 וכתיב (ויקרא יא) תשקלו מן העוף: ס"ש. דהוהיר הכתוב שלא לעשות עבודה זרה דמות לפור וע"כ אטמאים נמי מוהיר ומהיכא משתמע מיניה
 לאו מלפור משתמע צין טמאין צין טהורין וכך לאתויי חגבים: לא לפור טהורה. משתמע מיניה וכך לאתויי חגבים: תא שמע.
 המיה וכל צמהה יהללו את שם ה' וע"כ פריס טמאים נמי משמצי קמיה ומהיכא אדכרינהו דוד לאו מלפור וכך לאתויי חגבים:

יִרְחֲצוּמִים וְלֹא יִמָּתוּ או
 בְּגִשְׁתָּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׂרֵת
 לְהַקְטִיר אִשָּׁה לַיהוָה: כא וְיִרְחֲצוּ
 יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יִמָּתוּ
 וְהִיתָה לָהֶם חֶק־עוֹלָם לוֹ
 וְלִזְרָעוֹ לְדוֹרֹתָם: פ כב וַיְדַבֵּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: כג וְאַתָּה קַח
 לָךְ בְּשָׂמִים רֵאשִׁי מֶרְדְּרוֹר
 חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְקַנְמָן־בֶּשֶׂם
 מִחֲצִיתוֹ חֲמֵשִׁים וּמֵאֲתִים

וְלֹא יִמָּתוּן או בְּמִקְרָבֵהוּן
 לְמַדְבַּחַא לְשִׁמְשָׁא
 לְאַסְקָא קַרְבָּנָא קָדָם יי:
 כא וַיִּקְדָּשׁוּן יְדֵיהוּן
 וְרַגְלֵיהוּן וְלֹא יִמָּתוּן
 וְתִהְיֶה לְהוּן קָיָם עַל־מֵי לֵיה
 וְלִבְנוֹהֵי לְדַרְיֵהוּן: פ
 כב וּמִלִּיל יי עִם מִשָּׁה
 לְמִימֶר: כג וְאַתָּ סַב לָךְ
 בְּסָמִין רֵישָׁא מִירָא דְכִיָּא
 מִתְקַל חֲמֵשׁ מֵאָה וְקַנְמָן
 בְּשֵׁם פְּלִגּוּתִיהָ מִתְקַל
 מֵאֲתָן וְחֲמִשִּׁין וְקַנִּי בְּסָמָא
 מִתְקַל מֵאֲתָן וְחֲמִשִּׁין:
 כד וְקִצְיַעְתָּא מִתְקַל חֲמֵשׁ
 מֵאָה בְּסַלְעֵי קַדְשָׁא וּמִשַּׁח
 זֵיתָא מְלִי הֵינָא:

וְקַנְה־בֶּשֶׂם חֲמֵשִׁים וּמֵאֲתִים: כד וְקַדְּהָ חֲמֵשׁ מֵאוֹת
 בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ וְיִשְׁמָן זֵית הֵיזֵן: כה וְעֲשִׂיתָ אֹתוֹ שִׁמֹן

(ג) מִירָא: נראה
 שלדעתו "מור" הוא
 צמח מיוחד שכן שמו
 גם בלשון ארמי. ואם
 היה אונקלוס סובר
 כהרמב"ם (הלכות כלי
 המקדש א, ג) וסיעתו
 ש"מור" הוא "מוסק"
 (שנוצר מדם חיה אחת), היה
 מתרגם "מוסק", שכן
 שמו גם בלשון
 החכמים (ע' רמב"ן - שערי
 אהרן). ומירא דכיא הוא
 "שמן המור" שבמגלת
 אסתר (ב, יב) (הערוך -
 סטבת). דְכִיָּא: טהור,
 זך (ע' לעיל באונקלוס כו, כ
 - שערי אהרן). ויתכן
 שכונת אונקלוס,
 "נקי" (כפירש"י בראשית
 כו, טו), וכדעת הרמב"ן
 שפירוש "דרור" כאן
 הוא שיהיה נקי מן
 הזיוף ומן התערובות.
 מִתְקַל: משקל (ת'
 בארמית תמורת ש' שבלה"כ).
 הוספת אונקלוס לפרש
 הכונה.

(כד) וְקִצְיַעְתָּא: קדה
 הוא שם שורש עשב
 ובלשון חכמים נקרא
 "קציעה" (רש"י). והוא
 הקציעה שבקטורת
 (רגמ"ה כריתות ו, א). כלשון
 הכתוב מר ואהלות
 קציעות (תהלים מה, ט)
 שהוא הקושט (וכ"כ
 הרמב"ם - כלי המקדש א, ג),
 וכן פ"י רס"ג. אך
 הקשה ר"י בן ג'נאח
 (שורש קצע; וכעין זה הקשה
 הכסף משנה - שם, ועיין
 במרכבת המשנה, והב"ח
 או"ח קלג ד"ה וקציעה),
 ראיתי בפטום הקטרת
 קציעה וקושט יחד,
 בשני משקלים שאינם
 שוים.... מְלִי: הוסיף
 המלה הזו אבל לא
 הוסיף כן על (ויקרא יד,

ומאחיס, נמצא כלו חמש מאות, כמו שיעור
 מר דרור, אם כן למה נאמר זו תנאין,
 גזרת הכתוב היא להציאו לתנאין, להרבות
 זו זו' הכרעות, שאין שוקלין עין צעין, וכך
 שנויה צכריתות (ה): וקנה בושם. קנה של
 צסס, לפי שיש קנים שאינן של צסס, הוצרך
 לומר צסס: חמשים ומאתים. סך משקל
 כולו: (כד) וקדה. שם שורש עשב, וצלשון
 חכמים קציעה: היין. י"צ לוגין, ונחלקו זו
 חכמי ישראל, ר' מאיר אומר, זו שלקו את
 העקרין, אמר לו ר' יהודה, והלא לסוך את
 העקרין אינו סיפק, אלא שראום צמים שלא
 יצלעו את השמן, ואחר כך הניף עליהם
 השמן, עד שקלט הריח וקפחו לשמן שעל
 העקרין: (כה) רוקח מרקחת. רוקח שם
 דבר הוא, והטעם מוכיח שהוא למעלה,

אהל מועד. להקטיר שחרית וצין הערבים
 קטרת, או להזות מדם פר כהן משיח
 ושעירי עזודת אלילים: ולא ימותו. הא
 אם לא ירחצו ימותו, שבתורה נאמרו
 כללות, ומכלל לאו אתה שומע הן: אל
 המזבח. החיזון, שאין כאן ציאת אהל
 מועד אלא צחצר: (כא) ולא ימותו.
 לחייב מיתה על המשמש צמוצת ואינו רחון
 ידים ורגלים, שממיתה הראשונה לא
 שמענו אלא על הנכנס להיכל:
 (כג) בשמים ראש. חשודים: וקנמן
 בשם. לפי שהקנמן קליפת עץ הוא, יש
 שהוא טוב ויש זו ריח טוב וטעם, ויש
 שאינו אלא כעץ, לכך הוצרך לומר קנמן
 צסס, מן הטוב: מחציתו חמשים
 ומאתים. מחצית הצחתו תהא חמשים

ע' ולוג אחד שמן". ויתכן ש"היין" היה שם של כלי, ולא שם של כלי מדה. ועוד י"ל דאונקלוס דעתו כר"א בן צדוק (מנחות פו:),
 דס"ל שנתות היו בהין. ונמצא דכל המדות היו בהין עצמו, אלא שהי' מסומן חצי ההין שלישית ההין ורביעית ההין. ולפיכך